

ANNEX 4: FONTS LITERÀRIES.

TIR_LIT	AUTOR_LIT	QBRA_LIT
AMPEL.	Ampelio	Liber Memorialis
ANON.geog.comp.		Geographiae Expositio
APP.B.C.	Apiano	Bella Civilia
APP.hisp.	Apiano	Hispanica
AVIEN.ora	Avieno	Ora Maritima
AVR.VICT.	Aurelio Víctor	Liber de Caesaribus
AVSON.	Ausonio	
BELL.Alex.	[César]	De bello Alexandrino
CAES.	César	Memorias de la guerra civil
CASSIOD.	Casiodoro	
CATO	Catón	Origines
CATVLL.	Catulo	
CIC.brut.	Cicerón	Brutus
CIC.caecin.	Cicerón	Pro A. Caecina
CIC.fin.	Cicerón	De Finibus bonorum et malorum
CIC.har.esp.	Cicerón	De Haruspicum responsio oratio
CIC.off.	Cicerón	De officiis
CLAUD.	Claudio	Carmina
COSMOGR.		Cosmographia Anonima
CHRON.alex.chron.		Chronicum Alexandrinum
CHRON.caesaraug.		Chronicorum Caesaraugustanorum
CHRON.gall.chron.		Chronica Gallica Varia
D.C.	Dión Casio	
D.S.	Diodoro Sículo	
DIVISIO.orb.		Divisio Orbis Terrarum
EPIST.pontif.		Epistola Romanorum pontificum genuinae Breviarium
EVTR.	Eutropio	
EXVP.	Exuperancio	
FESTO	Festo	De verborum significatu
FLORO	Floro	Epítome de Tito Livio
FRONTIN.grom.	Frontino	Liber Gromaticus
FRONTIN.strat.	Frontino	Strategemata
GELL.	Aulo Gelio	Noctes Atticae
GRAMM.		Scriptores Artis Metricae
GRAN.LIC.	Grano Liciniano	Reliquiae
HIPPOL.chron.	Hipólito	Chronicon
HOR.	Horacio	Opera
HYD.	Hidacio	Crónica
ION.BICL.	Juan de Biclano	
IORD.	Jordanes	De origine actibusque Getarum
ISID.goth.	Isidoro de Sevilla	De origine Gothorum
ISID.orig.	Isidoro de Sevilla	Origines
ISID.sueb.	Isidoro de Sevilla	De regno Sueborum
ITIN.ANT.		Itinerario de Antonino
ITIN.Astorga		Itinerario de Astorga
IVL.HON.	Julio Honorio	Cosmographia
IVST.	Justino	Epitoma Historiarum
		Philippicarum Pompei Trogi
IVV.	Juvenal	
LIB.gener.		Liber Generationis
LIV.	Tito Livio	Ab urbe condita
LIV.frag.	Tito Livio	Librorum Deperditorum Fragmenta
LIV.perioch.	Tito Livio	Periochae omnium librorum
LVCAN.	Lucano	Carmina
MARCIAN.peripl.	Marciano	Periplus maris Exteri

Annex 4.

MART.	Marcial	Epigramas
MELA	Pomponio Mela	
NEP.	Cornelio Nepote	
NOT.digg.occ.		Notitia Dignitatum Omnium pars occidentalis
NOT.tir.		Commentarii Notarum Tironianarum
OROS.hist.	Orosio	Historiarum adversus paganos
OV.fast.	Ovidio	Fasti
OV.met.	Ovidio	Metamorphoses
PANEG.		Panegíricos latinos
PAVL.NOL.epist.	Paulino de Nola	Epístolas
PLB.	Polibio	
PLIN.nat.	Plinio	Naturalis Historiae
PLVT.	Plutarco	
POL.SILV.	Polemio Silvio	
POLYAEN.		Polyaenus historicus
PROP.	Propercio	
PROVINC.laterc.		Nomina Provinciarum Omnium (Laterculus Veronensis)
PRVD.	Prudencio	
PS.ASCON.	Ps. Asconio	In divinationem in Q. Caecilius
PS.AVR.VICT.	Ps. Arelio Víctor	
PS.FRONTIN.strat.	Ps. Frontino	Strategemata Frontino adscripta
PTOL.geog.	Ptolomeo	Geographia
QVINT.hist.	Quintiliano	Institutiones Oratoriae
RAVENN.		Anónimo de Ravena
RHET her.		Rhetorica ad C. Herennium
RVT.NAM.	Rutilio Namaciano	
SALL.hist.frag.	Salustio	Historiarum Reliquiae
SALL.iug.	Salustio	De bello Iugurthino
SIL.	Silio Itálico	
ST.BYZ.	Esteban de Bizancio	
STAT.	Estacio	
STR.	Estrabón	
SVET.	Suetonio	Anales
TAC.ann.	Tácito	Historias
TAC.hist.	Tácito	
VAL.MAX.	Valerio Máximo	
VARRO rust.	Varrón	Res Rusticae
VELL.	Veleio Patérculo	
VIL.ill.		Liber de viris illustribus urbis Romae
ZONAR.	Zonaras	
ZOS.	Zósimo	

ANNEX 5: BIBLIOGRAFIA

BIBLIOGRAFIA DE LA FITXA:

- **Bibliografia:** cal recollir les abreviacions de tota la bibliografia emprada en fer la fitxa
- **Selecció bibliografia:** d'entre tota la bibliografia emprada, en aquest apartat cal seleccionar i incloure únicament les abreviacions bibliogràfiques de:
 - obres amb dades inèdites en el seu moment
 - obres de referència i conjunt

- La bibliografia se cita abreujada de la següent manera:

AUTOR/S, any, pàg.

Ex: OSWALD-PRYCE, 1966, 35-38.

LLISTAT BIBLIOGRÀFIC DEL CONJUNT DE FITXES:

Cal incloure un llistat bibliogràfic corresponent al conjunt de les fitxes de cada autor:

- ordenat alfabèticament.
- que reculli tota la bibliografia citada de manera abreujada a les fitxes, tant l'emprada com la no emprada.
- amb les referències bibliogràfiques desenvolupades de la següent forma:

Llibres:

AUTOR. (any): <i>Títol</i> . 1a ed. any (si no és la primera). Col.lecció, número (si escau). LLoc.

Ex:

ALFÖLDY, G. (1991): *Tarraco*. 1a ed. 1978. Fòrum: temes d'història i arqueologia tarragonines, 8. Tarragona.

Autor/s:

- Esmentar primer cognom, inicial nom.

Excepció: quan es tracta de persones conegudes pels dos cognoms, esmentar-los ambdós:

Ex: PUIG I CADAFALECH, J.

- Diversos autors:

- Separar amb ";" els noms.

- Fins a tres coautors fer esment de tots. Més de tres coautors esmentar el primer seguit de "i altres".

Ex:

AINAUD, J.; VILA-GRAU, J.; ESCUDERO, M.A. (1985): *Els vitralls medievals de l'església de Santa Maria del Mar*. Barcelona.

AQUILUÉ, X. i altres. (1984): *El fòrum romà d'Empúries (excavacions de l'any 1982). Una aproximació arqueològica al procés històric de la romanització de la Península Ibèrica*. Barcelona.

Volum/s:

- Citar el volum després del títol:

- Cita d'una obra que inclou diversos volums: "X vol."

Ex:

AA.VV. (1978): *Història de Catalunya*. 10 vol. Barcelona.

- Si es vol citar un sol volum d'una obra que n'inclou diversos: "Vol X: *Títol del volum*."

Ex:

SOBREQUÉS, J. ed. (1991): *Història de Barcelona*. Vol 1: *La ciutat antiga*. Barcelona.

Publicacions periòdiques:

AUTOR. (Any): "Títol de l'article", <i>Títol de la publicació periòdica</i> número de volum, núm. exemplar. Lloc, p. X.

Ex:

GUDIOL, J. (1959): "Descripció del temple romà", *Revista Ausa* 3, núm. 29. Vic, p. 250-251.

Textos no publicats:

- Afegir, després del títol, el tipus de text i el qualificatiu "inèdit/a".

Ex:

RIBERA, A. (1993): *Estudi arqueològic de València a l'època romano-republicana*. Tesi doctoral inèdita. Universitat de València. Departament d'arqueologia. València.

ANNEX 6: GUIÓ DEL TEXT.

- Situació:

- En relació a carrers o punts actuals.
- Topografia del terreny:
 - torrents.
 - pendent/plana.
 - accident topogràfic rellevant.
 - distància del mar.
 - cota sobre nivell mar.
- Extensió àrea que comprenen restes.

- Història de la investigació:

(- vicisituds: excavacions, destruccions, restauracions.../ - publicacions i estudis més destacats. La seva aportació./ Barrejar ambdós aspectes seguint ordre cronològic).

- Descripció:

- Descripció de les estructures (Temàtica).
- Descripció materials mobles signifatius (epigrafia, material ornamental...).
(Descripció bàsica. Informació que aporta).
- Descripció materials ceràmics (Esmentar-ne, quan escaigui, els noms abreviats tal i com apareixen a l'annex 7. Descripció selectiva. Lloc conservació).

- Datació: (amb argumentació)

- Moment construcció.
- Evolució (reformes, canvis ús, amortització).

- Tipologia: (Interpretació/ons i anàlisi de la tipologia, funcionalitat/s, etc si s'escau)

- Observacions:

ANNEX 7: CRONOLOGIA PRODUCCIONS CERÀMIQUES.

CERÀMICA VERNÍS NEGRE	CRONOLOGIA
àtica de figures roges	500-300 a.C.
àtica de vernís negre	450-300 a.C.
campaniana A	220-100 a.C.
campaniana A tardana	100-50 a.C.
campaniana B	100-30 a.C.
campaniana B-oïde	50 a.C.-14 d.C.
campaniana C	100-80 a.C.
imitació de vernís negre	100-30 a.C.
tallers occidentals	300-200 a.C.

TERRA SIGILLATA	CRONOLOGIA
<i>TS</i> africana A	80-250 d.C.
<i>TS</i> africana A/D	200-300 d.C.
<i>TS</i> africana A/C	200-300 d.C.
<i>TS</i> africana C	200-500 d.C.
<i>TS</i> africana D	300-700 d.C.
<i>TS</i> africana E	350-450 d.C.
<i>TS</i> africana C/E	225-375 d.C.
<i>TS</i> hispànica	40-300 d.C.
<i>TS</i> hispànica tardana	200-500 d.C.
<i>TS</i> itàlica	30 a.C.-100 d.C.
<i>TS</i> grisa i ataronjada paleocristiana	375-600 d.C.
<i>TS</i> clara B i <i>lucente</i> / narbonesa	130-500 d.C.
<i>TS marmorata</i>	40-70 d.C.
<i>TS</i> sud-gàl·lica	15 d.C.-170 d.C.
<i>TS</i> oriental A	150 a.C.-190 d.C.
<i>TS</i> oriental B	100 a.C.-150 d.C.
<i>TS</i> oriental C	1-200 d.C.
<i>TS</i> xipriota	90 a.C.-150 d.C.
<i>TS</i> focense (late roman C)	380-650 d.C.
<i>TS</i> xipriota tardana (late roman D)	380-700 d.C.

ALTRES CERÀMIQUES FINES	CRONOLOGIA
parets fines	150 a.C.-110 d.C.
parets fines clofolla d'ou	55-100 d.C.
vidriada romana	14-200 d.C.

LLANTIES	CRONOLOGIA
llànties de vernís negre	150-50 a.C.
llànties de volutes	10-80 d.C.
llànties de disc	70-300 d.C.
llànties de canal	100-300 d.C.
llànties de <i>TS</i> africana	100-200 d.C.
llànties de <i>TS</i> africana C i D (paleocrist.)	300-600 d.C.

CERÀMICA IBÈRICA	CRONOLOGIA
grisa ibèrica de la costa catalana	350-30 a.C.
grisa ibèrica	500-30 a.C.
ibèrica oxidada	500-30 a.C.
ibèrica pintada	300 a.C.-15 d.C.

CERÀMICA COMUNA	CRONOLOGIA
comuna africana	80-400 d.C.
comuna itàlica	200 a.C.-100 d.C.
comuna d'engalba blanca	150-15 a.C.
comuna d'engalba int. roig pompejà	250 a.C.-250 d.C.

ÀMFORES	CRONOLOGIA
àmfora africana	180-700 d.C.
àmfora bètica	50 a.C.-500 d.C.
àmfora ebusitana	525 a.C.-175 d.C.
àmfora gàl·lica	25 a.C.-400 d.C.
àmfora ibèrica	600 a.C.-1 a.C.
àmfora itàlica	350 a.C.-250 d.C.
àmfora lussitana/sud-hispànica	20-450 d.C.
àmfora massaliota	550-125 a.C.
àmfora mauritana	200-400 d.C.
àmfora neopúnica	200-100 a.C.
àmfora oriental LRA 1	380-650 d.C.
àmfora oriental LRA 2	380-650 d.C.
àmfora oriental LRA 3	380-650 d.C.
àmfora oriental LRA 4	380-650 d.C.
àmfora oriental LRA 5/6	400-650 d.C.
àmfora tarraconesa	50 a.C.-100 d.C.
àmfora tripolitana	200 a.C.-400 d.C.

BASE DE DADES DEL TERRITORI DE *BAETULO*

LA BASE DE DADES DEL TERRITORI DE *BAETULO*: INTRODUCCIÓ.

Presentem en aquest apartat el conjunt fitxes de jaciment que conformen la base de dades del territori de *Baetulo*, resumides i ordenades alfabèticament.

Les fitxes formaran part de la publicació del volum del projecte *Forma Orbis Romani* dedicat a *Baetulo*, dirigit pel Dr. Josep Guitart, que es troba a la seva fase final d'elaboració. Aquestes fitxes han estat realitzades per diferents autors: Martí Grau, Ester Gurri, Oscar Matas i Carme Ruestes.

Part d'aquesta tesi doctoral ha consistit en la sistematització dels textos i de la caràtula de les fitxes originals:

Entre els diferents camps de la base de dades hi ha els anomenats *Text 1* i *Text 2*. En el primer hi incloem el text original de cada fitxa. En el segon, el text que – fetes les correccions escaients - haurà de ser publicat. Aquí presentem únicament el *Text 2*, que constitueix alhora un resum i una sistematització de les dades i de l'estil dels textos originals.

Les caràtules de les fitxes, van requerir un procés de sistematització amb objectiu d'unificar-ne els criteris (que presentaven matisos diferents segons l'autor) i així poder obtenir una cartografia significativa i realitzar l'estudi del territori.

D'altra banda, el volum de *Baetulo* va ser el primer a iniciar-se dels tres llibres de la *Forma Orbis Romani* que tenim en preparació, la qual cosa el va convertir en prova metodològica i en guió per a l'elaboració dels altres volums. El propi avenç de la feina i l'elaboració de la cartografia va indicar la necessitat d'efectuar modificacions a la base de dades i al contingut de les seves fitxes.

Cal destacar en aquest sentit que la base de dades inicial incloïa diversos camps representatius de les fases cronològiques de cada jaciment, i un únic camp dedicat a la tipologia. Tanmateix, els mapes cronològics - que representen selectivament el

poblament atenent la seva pertinença a diferents períodes històrics - van posar de manifest la necessitat d'intentar escatir les possibles transformacions de la tipologia de cada jaciment al llarg de les diferents etapes històriques en què n'havíem determinat el funcionament. Si bé els jaciments amb continuïtat tipològica no representaven cap problema, els que foren objecte de transformacions significatives podien reflectir-les en forma de greu incoherència a la cartografia. Per exemple, al mapa d'època ibèrica, podien aparèixer jaciments amb la simbolització corresponent a una vil·la romana.

D'aquesta manera, ens vàrem veure obligats a modificar la base de dades i a assignar una tipologia a cada un dels períodes històrics dels jaciments. Aquesta tasca comportà una segona sistematització de les fitxes amb vistes a interpretar, a partir del text original i en base a criteris predeterminats (que s'exposen al capítol dedicat a la metodologia), l'evolució tipològica de cada establiment.

En aquest apartat presentem una selecció del conjunt de camps inclosos a la caràtula de les fitxes. Es tracta dels camps fonamentals per a l'elaboració de la cartografia i de l'estudi del territori. Relacionem, tot seguit, aquests camps de les fitxes seleccionats i breus indicacions per a la seva lectura. El disseny complet de la fitxa i les indicacions detallades per a la seva interpretació, es troben al capítol d'aquesta tesi dedicat a la metodologia.

De cada fitxa incloem:

- **Nom del jaciment**
- **Terme Municipal**
- **Coordenades UTM**

- **Època:**

Època a la qual atribuïm el jaciment

1: època ibèrica

2: època republicana

1-2: èpoques ibèrica i republicana

- **Períodes cronològics:**

Cronologia proposada per al jaciment segons criteris objectius (absència o presència de fòssils directors)

0: absència de fòssils directors del període

-1: presència de fòssils directors del període

- **Cronologia inicial/ Cronologia final:**

Cronologia exacta proposada per al jaciment segons criteris subjectius, Expressada en anys.

- **Tipologia principal:**

Tipologia considerada més representativa del jaciment .

Per exemple: VIL (vil.la)

- **Tipologia per èpoques:**

Camps que pretenen indicar la continuïtat o transformació de la tipologia d'un jaciment de l'època ibèrica a la romana.

Per exemple: Ibèrica: CER; Romana: ERU

- **Tipologia per períodes:**

Camps que pretenen indicar la continuïtat o transformacions que , al llarg del temps, es poden produir a la tipologia d'un jaciment. Per exemple : Ibèric/Republicà: CER (ceràmica); Republicà: ERU (establiment rural); Augustià: VIL (vil.la)

- **Elements:**

Estructures localitzades dins d'un jaciment.

Per exemple , dins el tipus de jaciment VIL (vil.la), podem trobar elements com TER (termes) o TRS (terrisseria).

ABREVIACIONS DE TIPOLOGIES, TIPOLOGIES-ELEMENTS I ELEMENTS

TIPOLOGIA	TIPOLOGIA-ELEMENT	ELEMENT
BOB Bòbila	ABO Abocador	AMF Amfiteatre
CEN Centuriació	ANC Ancoratge	ARQ Elem. arquitect. marbre
CER Ceràmica superfície	AQU Aqüeducte	o altres restes arqu. monum.
o trobada en excavació	BOB Bòbila	BAS Basílica
CIU Ciutat	ESC Escultura	CIR Circ
EI/ER Establiment ibèric i/o	FAR Far	CIS Cisterna
republicà	FON Font sagrada	DIP Dipòsit líquids
EIB Establiment ibèric (rur.)	FOR Forn	EPI Epigrafi
ERU Establiment rural	MIL Mil.lari	FRM Forn metal.lúrgic
ETN Ètnia	NEC Necròpolis	MAC Macellum
FLU Riu	PRT Port de mar	MOS Mosaic
GUA Torre, fortific, p. guaita	PON Pont	MUR Muralla
MAN Mansio	SEC Seca	PIN Pintura figurada
MON Mon. aï llat/arc mon.	TEM Temple	POU Pou
PEC Peci	TER Termes	SIG Paviment signinum
PED Pedrera	TRS Terrisseria	TEA Teatre
POB Poblament ibèric	VIA Via	TRE Tresors monetaris
PRE Presa		TOR Torculus o ins. premsa
SAN Santuari		
SIT Camp sitges aï llat		
TOM Enterrament/s aï llat/s		
VAR Varis. Indeterminat.		
VIL Vil.la		

- **Text:**

Correspon al resum sistematitzat del text original de les fitxes (que coneixem com a “text 2”).

- **Selecció bibliogràfica:**

Correspon a obres, bé amb dades inèdites , bé de referència o conjunt. Es presenta en forma d'abreviacions bibliogràfiques , que trobareu desenvolupades a la bibliografia general.